

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه اصلاح جزء (الف-۲) بند (۸) قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور»

مقدمه

در بند «الف ۲-» قانون بودجه سال ۱۳۸۹ آمده است طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام تکمیل شده و آماده بهره‌برداری ملی و استانی و از محل منابع داخلی از جمله طرح‌های فصل‌های حمل‌ونقل، سلامت، توسعه علوم و فناوری و فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی، گردشگری، خدماتی و عمرانی را به شرط حفظ موضوع و کاربری این طرح‌ها به صورت نقد به متقاضیان بخش‌های خصوصی و تعاونی واگذار کنند. وجوه حاصل از واگذاری‌ها به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل، موضوع ردیف ۳۱۰۸۰۲ جدول شماره ۵ این قانون واریز شده و معادل صد در صد (۱۰۰٪) آن از محل اعتبار جزء «۱» ردیف ۱۰۶۰۰۰ جدول شماره ۸ این قانون در اختیار دستگاه واگذارکننده قرار می‌گیرد تا برای تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام یا برای پرداخت تسهیلات در قالب وجوه اداره شده به خریداران طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هزینه نمایند. در لایحه‌ای که دولت تقدیم کرده است درخواست شده است:

در جزء «الف-۲» بند «۸» قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور بعد از واژه «نقد» عبارت «و اقساط براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد» اضافه می‌شود.

ارزیابی طرح

۱. در ماده واحده تأکید شده است که طرح‌های موضوع این جزء را می‌توان به شرط حفظ موضوع و کاربری این طرح‌ها به صورت نقد و اقساط براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد به متقاضیان بخش‌های خصوصی و تعاونی واگذار نمایند.

بدین ترتیب تأکید اصلی توجه به بخش مالی است که نتایج مطالعات و تجارب مؤید این است که این نوع طرح‌های عمومی مطالعات توجیهی جامع و کافی ندارند و در دوره بهره‌برداری با انواع مسائل و ابهامات روبرو می‌شوند، لذا بخش خصوصی عموماً تمایلی برای تملک این طرح‌ها آن هم با حفظ کاربری از خود نشان نمی‌دهد. لذا در صورت واگذاری اقساطی طرح‌ها، این خطر وجود دارد که در میانه راه با توجیهات مختلف طرح مذکور غیرسودآور اعلام شود، نیازمند انواع معافیت‌های مالی اعلام شود و... لذا این روش می‌تواند همراه انواع اتلاف‌ها و اسراف‌ها در ابعاد ملی باشد. مشابه این اوضاع در مطالبات معوق بانک‌ها در حال حاضر رخ داده است.

۲. در قانون بودجه اساساً دولت صرفاً مجاز به واگذار کردن طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به صورت نقد بوده است و ردیف درآمدی منظور شده در این خصوص ردیف ۳۱۰۸۰۲ تحت عنوان منابع حاصل از واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به میزان ۳۰ هزار میلیارد ریال می‌باشد، لذا تصویب این لایحه با توجه به جواز واگذاری طرح‌های فوق به صورت اقساط می‌تواند به اصلاح سقف درآمدی قانون بودجه سال ۱۳۸۹ منجر و موجب کاهش آن شود.

۳. علی‌الاصول در فرآیند واگذاری اموال عمومی باید علاوه بر تأمین اعتبار، بسیاری از سازوکارهای دیگر مثل ارزیابی توان انجام تعهدات متقاضیان و تدوین سازوکارهای دریافت محصولات و نیز سازوکارهای نظارتی به‌ویژه با روش‌های نظارت عمومی مد نظر قرار بگیرد. تبدیل روش پرداخت نقدی به روش اقساطی صرفاً بر تعداد متقاضیان تملک این طرح‌ها اضافه می‌کند.

نتیجه‌گیری

با توجه به موارد فوق، مشکل واگذاری این نوع طرح‌ها اصولاً بحث نقدی و یا اقساطی بودن آنها نیست. زیرا در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ که ۱۵ هزار میلیارد ریال بر آن پیش‌بینی شده بود دولت می‌توانست به صورت نقد و اقساط این طرح‌ها را واگذار کند، واگذاری این طرح‌ها همانند شش‌ماهه ابتدای سال ۱۳۸۹ عملکردی نداشت. لذا تصویب لایحه با توجه به نزدیک شدن به پایان سال مالی کشور توصیه نمی‌شود.